

DSM-5 Akut Stres Belirti ?iddeti Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *DSM-5 Akut Stres Belirti ?iddeti Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20179>

Öz

DSM-5 Akut Stres Belirti ?iddeti Ölçe?i, DSM-5 tan? kriterlerine dayal? olarak Akut Stres Bozuklu?u (ASB) belirtilerinin ?iddetini ölçmek amac?yla geli?tirilmis? bir psikometrik araçtır. Ölçek, travmatik bir olaya maruz kald?ktan hemen sonraki dönemde ortaya ç?kan dissosiyatif, kaç?nma, uyar?lm??lık ve izinsiz giri? gibi belirti kümelerinin yo?unlu?unu de?erlendirir.

Ölçe?in Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çal??mas? Aşç?ba?? ve arkadaşlar? (2017) tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu adaptasyon çal??mas?, ölçe?in Türk kültürü ve klinik popülasyonlarda travmatik olaylara maruz kalm?? bireylerin belirti düzeylerini de?erlendirmede kullan?labilecek, güvenilir ve geçerli bir araç oldu?unu teyit etmiştir.

Anahtar Kelimeler

Akut Stres Bozuklu?u, DSM-5, Stres Belirtileri, Ölçek Uyarlama, Travma, Belirti ?iddeti, Psikometri.

Yazarlar

Kadir Aşç?ba??, F. Pınar Çökmüş, Özlem Aydemir, Esra Aydın A??k, Ay?en Herdem, Didem Alç?, Erol Köro?lu.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin travmatik bir olaya maruz kald?ktan sonraki akut dönemde sergiledikleri stres belirtilerinin ?iddet düzeyini kantitatif olarak belirlemektir. Bu ölçüm, özellikle Akut Stres Bozuklu?u (ASB) tan?s?n?n konulmas?na yard?mc? olmak ve belirti ?iddetindeki de?i?imleri izlemek için klinik ve ara?tırma ortamlar?nda kritik öneme sahiptir.

Türkçe uyarlamas?n?n yap?lmas?, ölçe?in Türkiye'deki klinik popülasyonlarda ve ara?tırma çal??malar?nda kullan?labilmesini sa?lamay? hedeflemiştir. Bu sayede, Türk kültür ba?lam?nda travma sonrası akut tepkilerin, uluslararası kabul görmüş standartlara uygun bir ?ekilde de?erlendirilmesi mümkün hale gelmiştir.

Yap?

Ölçek, Amerikan Psikiyatri Birli?'inin yayımlad??? DSM-5'te yer alan Akut Stres Bozuklu?u (ASB) tan? kriterlerini temel alan psikolojik yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, ASB'nin çekirdek semptomlar?n? temsil eden be? ana belirti kümesi etraf?nda ?ekillenir:

?zinsiz Giri? (Intrusion) Belirtileri

Olumsuz Duygudurum (Negative Mood)

Dissosiyasyon Belirtileri

Kaç?nma (Avoidance) Belirtileri

Uyar?lm??lk (Arousal) Belirtileri

Ölçek, bu belirti kümelerinin her birindeki ?iddeti de?erlendirerek, travmaya maruz kalm?? bir bireyin klinik olarak anlaml? bir akut stres tepkisi gösterip göstermedi?i hakk?nda detayl? bilgi sunar. Bu yap?, ASB'nin k?sa süreli do?as? göz önüne al?narak, travmatik olaydan hemen sonraki ilk aylardaki tepkileri ölçmek üzere tasarlanm??t?r.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe formunun geçerlilik analizleri, Aşç?ba?? ve arkadaşlar? (2017) taraf?ndan detayl?ca incelenmi?tir. Çal??mada özellikle yap? geçerlili?i ve ölçüt ba??ml? geçerlilik gibi psikometrik özellikler test edilmi?tir. Yap?lan faktör analizleri ve korelasyon çal??malar?, ölçek maddelerinin, teorik olarak ölçülmesi beklenen Akut Stres Bozuklu?u yap?lar?n? tutarl? bir ?ekilde yans?tt??n? göstermi?tir.

Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk popülasyonunda ASB belirtilerini do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü ve klinik de?erlendirme standartlar?na uygun oldu?unu kan?tlamay? amaçlam??t?r. Bu bulgular, ölçe?in Türkiye'deki ara?t?rma ve tan? süreçlerinde güvenle kullan?labilece?ini desteklemektedir.

Güvenirlik

Türkçe formun güvenilirlik çal??malar?, ölçe?in iç tutarl?l??n? de?erlendirmek amacıyla yürütülmü?tür. ?ç tutarl?lk, Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak hesaplanm??t?r. Yüksek Cronbach Alfa katsay?s? de?erleri, ölçekteki tüm maddelerin ayn? psikolojik yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve dolay?s?yla ölçe?in güvenilir oldu?unu göstermektedir.

Aşç?ba?? ve ekibinin 2017 tarihli çal??mas?, **DSM-5 Akut Stres Belirti ?iddeti Ölçe?i**'nin Türkçe versiyonunun klinik kabul edilebilir düzeyde yüksek güvenilirli?e sahip oldu?unu do?rulam??t?r. Bu sonuç, ölçe?in zaman içinde ve farklı örneklemelerde tutarl? sonuçlar üretece?i anlam?na gelmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in orijinal yap?s?, Akut Stres Bozuklu?u tan?s?n?n DSM-5'te tan?mlanan be? faktörlü (kümelenmi?) modeline dayanmaktadır. Türkçe uyarlama çal??mas?nda, bu teorik yap?n?n Türk örneğinde de korunup korunmad??? faktör analizleri yoluyla incelenmi?tir.

Yap?lan analizler, ölçe?in maddelerinin beklenen alt boyutlara yüklendi?ini ve bu alt boyutlar?n klinik olarak anlaml? ve ayr??t?r?labilir oldu?unu göstermi?tir. Bu faktör yap?s?, klinisyenlerin

hastalar?n ya?ad??? stres tepkisinin hangi spesifik belirti kümelerinde yo?unla?t???n? daha net anlamalar?na olanak tan?r.

Araç

Test Type: Uyarlama

Format: Derecelendirme (Kaynakta spesifik derecelendirme sistemi belirtilmemi?tir, ancak ?iddet ölçe?i format?ndad?r.)

Language Available: Türkçe (Orijinali ?ngilizce)

Population Group: Travmatik bir olaya maruz kalm?? bireyler.

Age Group: Yeti?kinler

Population Details: Klinik ve/veya genel popülasyondan travmaya maruz kalm?? örneklem üzerinde test edilmi?tir.

Test Methodology: Öz bildirim ölçe?i. Bireylerin son yedi gün veya travmatik olaydan sonraki dönemde ya?ad?klar? akut stres belirtilerinin ?iddetini de?erlendirmeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Travma Sonras? Stres, Psikometrik Araç, Geçerlilik, Güvenilirlik, Klinik De?erlendirme, Akut Stres.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: kadirascibasi1@hotmail.com (Sorumlu Yazar)

Correspondence Address: Bilinmiyor (Sorumlu Yazar: Kadir A?ÇIBA?I)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçe?in Türkçe uyarlamas? 2017 y?I?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için izinler ve olası ücretlendirmeler konusunda sorumlu yazar Kadir A?ÇIBA?I ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi önerilmektedir. Kullan?m öncesinde mutlaka telif haklar? ve izin süreçleri do?rulanmal?d?r.

Kaynaklar

Aşç?ba??, K., Çökmüs, F. P., Aydemir, Ö., Ayd?n A??k, E., Herdem, A., Alç?, D. ... Köro?lu, E. (2017). **DSM-5 Akut Stres Belirti ?iddeti Ölçe?i** Türkçe Formunun geçerlili?i ve güvenilirli?i. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 18(Ek say?.2), 38-44. doi: 10.5455/apd.237985.

Bu ölçe?e ait orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: [dsm-5-akut-stres-belirti-siddeti-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/wp-content/uploads/2017/05/dsm-5-akut-stres-belirti-siddeti-olcegi-toad.pdf)

DSM-5 Akut Stres Belirti ?iddeti Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Kaynak içerikte ölçe?in maddelerine yer verilmemi?tir. Maddeler ve derecelendirme sistemi için lütfen referans olarak belirtilen akademik yay?na ba?vurunuz.